

מסיפורי ההעפלה

לקט

מרכז החסברה / שירות הפרסומים

תשליו * 1976

ספרייה הלאומית
77 A 1863

C.4

מלה :

1950534-40

התירו הורדה בכת 24 ימים חנו המניות כחף צרפת כחנאי צמימות ולחץ כחתי אנושיים שמתרחם
היתה לשבור את התננות המעטלים. לבסוף הבריו על שכיתת רעב והסונו עיי הבריסים לגרמניה.
שם הורדו והובלו חזרה למתנות הסליטים. עד להקמת המדינה עלו אנושים אלה כולם מחדש.
פרשת "יציאת אירופה" הכחה היום בכל העולם. היהורי והלאיהתורי. מאבקם הנואש של
המעטלים יצר גל של אהדה לתנועת ההעפלה ולהצלת הסליטים והגברי את עצמת המאבק בבריסים.
הישוב בארץ ויהודי התמוצות הססיוז במערכה היממית על הכנסת המעטלים ארצה אך
זכו בנצחון מסרי שערכו גדול לאין ערוך יותר והמשיכו במאבק לפתיחת שערי הארץ.

בָּיִם שֶׁל דָּם וְאֵשׁ לֹהֶטָה,
רִיחֵן חֲרָבִים וְלֹהֶטָה,
שֶׁסָּגְרָה יְצִיאַת-תְּשׁוּ"וֹ דוֹר-נְגִדָה,
חוֹרֵי אֶל אֶרֶץ הַקְּבֻבוֹת.

שֶׁסָּגְרָה דוֹר חֲרָבִים בְּרוֹל וְעֶשֶׂת,
גוֹטֵק בְּבִלֵי עֲבֻדוֹת, אֵיכָה;
וּפְעֻרָה לֹו קְרֻעָה —
לְבָנוֹת אֲרָצוֹ הַתְּהַרְבָּה.

שֶׁסָּגְרָה דוֹר הַמְּעֻפָּלִים עוֹר-חֶשֶׁק,
וּבְנֵים הַלֵּב, בְּסֻגוֹר-אֲגוּרִי,
בְּזוֹה הַלֵּם וְהַנְּשָׁק —
צְרֻכֵו יִבְשׁ לֹו בְּמִכְאוֹב.

הַדוֹר, וְכֹר אֶלְפֵי-הַקְּלָף;
זְכֹר הַצִּיּוֹ שֶׁל עִם נִסְבָּה;
וְשֶׁל הַשְּׂכַחַת הַדָּם אֵינֹ-שְׁלֹה,
הַדָּם שֶׁלְעוֹלָם יִרְמָחַ!

יציאת אירופה תש"ו

חילופי מברקים בין האניה "יציאת אירופה" בשעת נסיעתה לארץ לבין הממתינים לה בחוף
הארץ, לעזור בדיחה.

12.7.47

ל — א' / מ — מ' •

לאחר יום של הרפתקאות והיאבקות יצא הבורק "הגשיא" • עם ארבעת אלפים וחמש מאות

• א' — הסוסד להעפלת בארץ. מ' — מרכז ההעפלה באירופה.
• שם האניה במשורה האמריקאי היה "פרוידנס חרפי'לד", כלומר: הגשיא חרפי'לד.

איש לא הרשו את צאתו, ורק בשעה חמש בבוקר נוחקו הכבלים הכלי חמק. שמו "אקודוס 1947". חוק ונתחוק.

ל — א' / מ — אמנון *
14.7.47
מספרנו המדויק ארבעת אלפים חמש מאות תמשה עשר. מספר העובדים שלושים וששה. ארבע סירות לשלושים ושבעה אנשים, שלוש רפסודות גדולות. ארבעים ושלוש קטנות לעשרים וחמשה איש כל אחת. עשר סירות גומי לעשרה אנשים כל אחת. מצב כל הסירות טוב.

ל — א' / מ — אמנון
14.7.47
הודיעונו מיד את שמנו העברי. שמות שמציעים המפעילים — "מרדכי אניליביץ'", "רוחולטי". הצעת המלווים — "המרי העברי".

ל — הכלי / מ — א'
שמכם כפי שנקבע: "אקודוס 1947", בעברית "יציאת אירופה תש"ז". השמות צריכים להופיע יחד.

ל — א' / מ — אמנון
14.7.47
לידיעתכם, מלוות אותנו משחיתות וצלבניות. עשו כל ההכנות לקראתנו אצל זליק ** . נגיע ביום חמישי באחת עשרה בבוקר ונעלה לחוף על אף המשחיתות. ביום רביעי כלילה נתחיל לשדר בדיבור בנוסח קול ישראל. הרעה מיוחדת על ההתחלה תקבלו מגדעון. ביום חמישי נשדר בלי הפסק בעברית ובאנגלית. הכשירו הישוב לקראת שידורנו.

ל — הכלי / מ — א'
16.7.47
1. אנו מזכנים לעבודה ביום חמישי בערב.
2. מקום העבודה תל-אביב, דרומית לבית האדום.
3. עליכם להגיע מן הדרום ובמקרה שהמשחיתה תדרוש מכם ללכת לחיפה תענו בחיוב. בתכניתנו להעלות את הכלי על החוף, חימצאו במרחק ששה מיל בערך על מנת שתוכלו בתמרון מהיר לעלות תוך חצי שעה.

4. במקרה של הפרעות מצד האויב תמשיכו לפי הנוהאות שלנו.
5. אל תפסיקו את הקשר אלא במקרה שהצבא יכבוש אתכם ולא יאפשר את הקשר. אם תיאלצו להפסיק תתנו אות הפסקה ותשמידו את החומר. אין צורך להשמדת המכשיר. אם תוכלו חסותיהוה במקום בטוח יחד עם המכשירים התשובים האחרים.
6. במקרה שלא תצליחו לעלות לחוף ותובלו לחיפה מצאו מקום סתר בטוח לכמה עשרות עובדים ותחריעו לנו את המקומות. לאחר העברת העולים, עליהם להשאיר במליק עד שפועלינו יעלו לנקות את הכלי למחרת הנידוש. תצטיידו באוכל, מים ומסכות. אות ליציאתכם תהיה שירה עברית של פועלינו.
לפחות אחד מכם צריך ללוות את הטרנספורט לקפריסין ***.
7. תכינו את כל הסירות והדוכרות לעבודה, ואם תצליחו לעלות לחוף — התחילו מיד לתת

* אטנון — כינוי של איש התנועה, מפגד "חגשיא".

** הכוונה — לפקוד ירידה בחוף ת"א (זליק) היה כינויו של ספקד התנועה במחוז ת"א, ליסיס אלן

*** תכנית הבריטים לשלוח את ספיילי אניה זו חזרה לאירופה לא היתה עדין ידועה.

בכל הכלים. האנשים היודעים לשחות היטב, יקפצו וישחו. חלקו את חגורות ההצלה. תכינו חבלים, שנוכל למתחם במהירות מן הכלי לחוף.

ל — א' / מ — אמנון
16.7.47
מזג האוויר מקטין את מהירותנו. ספק אם נוכל להגיע ביום חמישי לחוף. הכוקר מתח אותה המעפילות. סיבת המות לידה קשה. הבן חי, עושים הכל לשלומו. מספר המעפילים: גברים 1561, נשים 1282, ילדים 655, גברים 1017. סה"כ 4515.

ל — הכלי / מ — א'
17.7.47
מקום העבודה סופית בת-ים. לפי מפת החוף אין סלעים. המקום המרויק לפי הנדרה כמיל וחצי דרומית לגמל יפו. אירות לא יהיו. עליכם להגיע לא לפני שעה 2200. אין שום אפשרות לעבור באור. תנו תשובה בענין התבלים. מה מכסימום המהירות שהנכם יכולים לפתח ?

ל — א' / מ — אמנון
17.7.47
הכוקר הצטרפו עוד ארבע משחיתות לליוי. בסיכום מלוות אותנו חמש משחיתות וצלבניות אחת.

ל — א' / מ — הכלי
17.7.47
נעלה מחר בבוקר לחוף תל-אביב בנקודה שציינתי. אנו יכולים להגיע בכל שעה החל מ-0700 לפי שעות הארץ. הודיעונו את השעה הרצויה לכם. על התחמקות משחיתות אין לבנות הרבה. אני בונה על ערמה והתפרצות מהירה לחוף. כל זמן ההתפרצות נתגונן כשהשליטה על הכלי תהיה בדינינו. אם נצליח להגיע לחוף נוריד מיד שחיינים ואת כל הסירות. בשטח זה ההכנות הן רבות ובסדר.

ל — א' / מ — הכלי
17.7.47

מתוך שידור אל הישוב

האוינו לאגית המפעילים "יציאת אירופה תש"ז" — אנו נמצאים במרחק כ-100 ק"מ מחופי הארץ ומגיע לרגע אנו מתקרבים לחוף הנכסף. האניה הפליגה בפברואר מבאלטימור בארה"ב לחופי אירופה. לרגל סערה נאלצה לחזור וכעבור זמן מה הפליגה שוב לאירופה. במשך חודש ימים נעשו בה כל התיקונים הדרושים ותתקינו אותה להסעת העולים. מרגע בואה לאירופה עשו הבקיטים הכל למען מנוע הפלגתה ונתנו הוראות לחברות למנוע ממנה את האפשרות לקבל דלק. כ-25 באפריל הגענו לאיטליה. מיד הוסקד עלינו משמר של אגית מלחמה איטלקית אשר מנע את העלאת האנשים על האניה ואת הפלגתה. ב-13 ביוני הגענו לצרפת ונמ כאן התחילו הבריטים מיד בפעולתם למנוע את ציוד האניה בדלק ובמצרכים אחרים. למרות כל ההפרעות הצלחנו במשך כספר שעות להעלות על האניה למעלה מ-4500 עולים. הנה לנו מיומינו

המנון "יציאת אירופה תש"ז"

יציאת אירופה תש"ז, או בשמה הלועזי "אקודוס" היתה אגית מצד 1947 כ-4500 פליטי מחנות מאירופה. הבריטים, במאמציהם לוכא ארץ את המעפילים לארץ מוצאם. הנוסעים נאבקו בכריסים ורק לאחר שהצאו ולאחר שנפלו כמה קרבנות במאבק הצליחו הבריטים להביא את האגית והאנשים לאגיות הגידוש. באגיות אלה תחזרו האנשים לצרפת אך

18.7.47

ל א' / מ — הכלי

התחילו להתקיף הבוקר עם שחר, יש הרוגים ופצועים, התנקשות בעינה עומדת.

18.7.47

ל — א' / מ — הכלי

ממשיכים לחיפה בעצמנו. המון פצועים מכדורים, המספרים אינם ידועים. משחיתה באה לקחת הפצועים, הפסקנו להתנגדות, בכוחות עצמנו ממשיכים לחיפה. יש כ-20 שבויים אנגלים, מנהלים אתם משא ומתן, ביניהם כמה פצועים.

18.7.47

מחוז למים הטריטוריאליים, כ-25 מיל מתחוף, כשש משחיתות התקיפו ללא התנגדות. ההחקפה נמשכה כשתי שעות, השתמשו בגזים ופתחו באש. כרגע באה משחיתה לקבל הפצועים, ממשיכים בכוחות עצמנו כוון לחיפה. מנהלים משא ומתן עם השבויים.

18.7.47

יש לציין שרחה אנשינו איתנה. הספינה גיווקה קשה, כל בגין העץ נפגע, מים נכנסו לחדר המכונות, הגשר לא בדינו. אני נוהג בגלגל הרורבי מתחת לאניה. אנו שולטים באניה, אנו נוסעים בכיוון חיפה. משחיתות מלוות אותנו מכל הצדדים. אירוגים חגים מעלינו, יש לנו כמה עשרות פצועים קשה. עדיין מתנהל משא ומתן עם השבויים. טעות, בדינו כ-30 שבויים בריטיים, כולם מרוכזים על הגשר, השלטון על האניה בדינו.

18.7.47

הפסקנו מטעמי בטחון. מרחפת סכנת טביעה, האניה דולפת. ממשיכים במלוא המהירות לחיפה, שם נוריד הפצועים.

רוחנו איתנה, כרגע 30 שבויים בדינו, מהם כמה פצועים קשה. האניה גיווקה. מצב האנשים טוב. מוכנים להמשיך במאבק. המשיכו להאזין באופן קבוע, גם אם נצטרך להפסיק לפתע. אנו נשדר לשוב לפי התכנית, בשעה קבועה ובגל קבוע. אם יש לכם הוראות חדיעו.

18.7.47

בעוד שעה ומחצה נגיע לחיפה. הרי הכדמל נראים לנו מרחוק. מצב הפצועים לא השתנה. אם לא תוגש העזרה במהירות המכסימלית אנו עלולים לאבד אנשים. מצב הגוססים בכי רע.

18.7.47

ל — הכלי / מ — א'

הוכרזה שביחה כללית. הישוב זועם. מוועועים מההתנגדות האכזרית עליכם. גאים על עמידתכם האמיצה. אבלים על האבדות. על אף הכל התעפלה תימשך. כתוצאה מפגיתכם, ועדת או"מ יוצאת לחיפה. חוקי ואמנו.